

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Redacția: Str. R. Carol I. Nr. 56—58.

Telefon 1510.

Administrația: Calea Victoriei 35.

Telefon: 2226.

Intemeială la 1838 de GHEORGHE BARIȚIU

Apare de două ori pe săptămână

Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toți morții, și cu toți regii și împărații lor. Acest moment final, „învierea din morți”, este țelul cel mai înalt și cel mai sublim către care se poate înălța un neam!”

CORNELIU Z. CODREANU

Rătăcitorul și dezdăcinatul fără patrie

În aceste momente hotărâtoare când se stornicește, „prin foc și sânge” noua orânduire a bătrânului nostru continent, neamurile sunt silit să-și verifice îndreptățile aspirațiilor lor naționale. Pentru că noua ordine europeană, spre a fi viabilă, nu se va putea întemeia decât pe realități și nu va putea ține seamă decât de interesele naționale legitime, în măsura în care exprimă, atât necesitățile vitale ale popoarelor în cauză, cât și valoarea adevărată a funcțiunii lor pentru umanitate.

Până la întemeierea definitivă a ordinii în pregătire, vor mai surveni încă numeroase și dramatice răsturnări, inerente desfășurării unui proces de așa adânci prefaceri. Multe nedreptăți însă, datorite unor contingente trecătoare și tragice necesități de moment, nu vor putea supraviețui furtunei care a răscolit valurile. Construcțiunile artificiale, ce nu s-au putut înfiripa decât în agitația văltoarei, folosindu-se de puterea irezistibilă de afirmare a lumii noi, pentru a impune satisfacerea unor ambițiuni nedrepte, vor pieri, odată cu liniștirea apelor, ca rămășițe ale unei societăți definitiv condamnate.

Neamul românesc poate aștepta cu deplină încredere așezarea lumii noi în tiparele ei tranșice. Cu o atât mai mare încredere, cu cât sângele scump al Căpitanului și al Eroilor revoluției legioare, vărsat cu minuțioasă dărnicie și profetică previziune pentru o credință ce se desvăluie a fi însuși factorul spiritual de înnoire al lumii, a încununat, cu aureola nepieritoare a martirajului, destinul tragic, bogat în jertfe pentru cauza generală, al poporului nostru.

Față de această impunătoare încredere în viitor, izvorâtă din adâncimile înțelgerii intuitive ale legilor destinului, exteriorizată recent, în manifestările de o așa de emoționantă sobrietate ale durerii întregii colectivități pentru părăsirea temporară a unei regiuni, ce rămân mărturie de nesters ale bogățiilor sufletului său național, excesele sângeroase ale vecinilor dela Tisa, îmbătați de bucuria darurilor nemeritate, trădează nesiguranța unor inoeli interioare de neînlaturat.

Inoeli firești, ce dovedesc, din nou, complectă inadaptabilitate a poporului maghiar la formele de conviețuire europeană. Căci, după cum a arătat în anul 1936, într-o carte de mare răsunet, învățatul ungar Lajos Prohászka, maghiarii ma se caracterizează prin două atitudini constante, pline de semnificație pentru anarhia interioară pe care o trădează antagonismul lor extrem: cea a rătăcitorului și cea a dezdăcinatului, lipsit de patrie.

În epocile de exaltare, când ambițiunile imperialiste sunt satisfăcute, literatura și arta, ca mijloace de mărturisire ale sufletului colectiv, concep esența maghiarității în figura simbolică a călărețului dela Volga, a nomadului rătăcitor, stăpân peste teritorii nemăsurate. El stă cu privirea așintită în zare, spre a căuta un nou țel vesnicului său neastâmpăr cotropitor, așa cum, naționalismul antebelic, s'a străduit să immortalizeze plastic figura lui Arpad la „Monumentul Mileniului” dela Budapesta.

Când însă împrejurările se schimbă,

NAE IONESCU

Ziariștii grupați în jurul „Cuvântului” au sărbătorit ieri, de Sfântul Nicolae, pe ctitorul acestui așezământ de minte și inimă românească, printr'un paras-tas la care au participat prietenii, colaboratorii și cunoștii „profesorului Mișcării Legionare”.

Pentru tineretul aceasta care și-a câștigat biruința cu neprețuite jertfe, Nae Ionescu a fost camaradul mai bătrân, sfătuitor în toate împrejurările, pe care l-au iubit cu dragostea elevului pentru profesorul bun. Intruparea cinstei și a omeniei, omul căruia i-au surâs toate măririle vieții, a renunțat la plăcerile trecătoare, dându-se cu toată ființa sa răbdării aspre, din care și-a făcut un cult așa cum evanghelică a fost neasemuită lui bunătate. Căci, pentru alții, pentru aproapele căzut în nenorocire, Nae Ionescu a fost ajutor în toate împrejurările. Nimeni nu a plecat din preajma sa fără o vorbă de mângâiere. Larg la inimă și darnic, profesorul a crescut în jurul său nenumărați discipoli, pe care i-a introdus în tainele cinstei și omeniei, oțelind luptători de mare folos biruinței legio-nare.

Nae Ionescu credea în biruință cu toată puterea conștiinței lui.

Din slova lui, biciuitoare pentru păcatele lumii acesteia, se vedea totuși do-jana blândă a sufletului mare și cu toate că o țară întreagă îl copleșise cu o dra-goste imensă, Nae Ionescu a pălmuit mândria cu toată puterea cuvântului său.

În sbuciumata istorie a Mișcării Legionare, profesorul Nae Ionescu a fost doctrinarul sobru, care a suferit impilările și necuviințele tuturor celor mici de suflet. Alături de Căpitan și de toți mucenicii Biruinței, profesorul Nae Ionescu a pus piatra de temelie la clădirea României Legionare.

PĂRINTELE MOTA

Ctitorul Ardealului Legionar

de Pr. VASILE COMAN

Cu moartea Părintelui Moța, protopo-pul Orăștiei, s'a stins reprezentantul cel mai de seamă al unei generații luptătoare de preoți din Ardeal.

Acest slujitor al altarului, bun la ini-mă, ca pânea lui Dumnezeu, îndrumător și sfătuitor prin graiul și scrisul lui, înainte și după război, intruchipează în sine la maximum tot rolul pe care l-a avut preoțimea ardeleană la împlinirea visu-lui unității și libertății naționale.

Când se va scrie istoria neamului din aceste vremi, preoțimea va intra în isto-rie prin acest reprezentant de elită al ci-Părintele Moța a devenit real Părintele Ardealului. Se va spune odată: „Un preot ca protopopul Ioan Moța dela O-răștie”.

Real prin faptul că, din și în familia Sf. Sale, a odrăslit și a crescut eroul na-țional și martirul pentru Hristos: Ionel Moța.

Dacă nu ar fi avut nici un alt merit Păr. Moța, decât de-a ne fi dat pe eroul dela Majadahonda, de-ar fi crescut pe fiul Său Ionel în acea înflăcărată dra-goste de neam, în acea credință și jertfă pentru Hristos, și ar fi deajuns ca să-l putem socoti ca pe un adevărat preot al lui Hristos. Căci, cel dintâi cerc de ac-tivitate pastorală a preotului e însăși fa-milia sa. Aici în această celulă trebuie să incolțească mai întâi și să fie vii porun-cile Mântuitorului Iisus.

Altfel, toată activitatea preotului e o activitate de suprafață. În familie se da-până viața zilnică a preotului și din cre-dința lui cei dintâi care se împărtășesc sunt proprii săi copii.

Din martiriul fiului său se vede lămu-rit că Păr. Moța nu a propovăduit numai evanghelia lui Hristos altora, ci a trăit-o el „cu întreaga casa sa”.

Ce pildă mareașă de familie preoțească, în care hrana zilnică era credința și porunca supremă, munca și jertfa pen-tru Hristos și neam.

În general, casa preotului ardelean dinaintea de război, era cetatea în care se zămisleau toate aspirațiile și unde se mângăiau toate durerile. Mulți oameni de elită au ieșit din aceste familii preo-țești. Iar între acestea în locul de frunte stă casa Părintelui Moța.

Modestă și sobră ca o chilie, dar plină de duhul unui om în sufletul căruia se întâlneau toate durerile și bucuriile u-nui popor robit. Era casa spre care alergau toți, dela sat și dela oraș, copii, țineri și bătrâni. Era casa „Libertății”, căci sub același acoperământ sta „Libertatea” și familia Părintelui. Mi-o amintesc și acum pe calea lui Mihai Viteazul. Nu știu cum va fi. Dar cred că multe suferințe și dureri ale Părintelui din ul-timul timp nu i-au îngăduit să o înoiască. Dealtfel nici nu se gândea la asta. Do-rea întâi să-și termine catedrala pentru credincioși și apoi, dacă mai rămânea răgaz, pentru Sf. Sa. Gândul i-a fost îm-plinit, căci catedrala din Orăștie s'a ridi-cat în mijlocul orașelului.

Dar modestă cum era casa Sf. Sale, a-tâta știu că noi cei mici, dela liceul lui Vlaicu, alergam în ea după sfat și pen-

(Urmare în pag. 4-a)

REALITĂȚI

Mai sunt încă oameni în această Țară, cari nu înțeleg minunea... Și neînțele-gând-o, nu pot participa. Rămân pe de lături. Ei nu se pot boteza în apă vie a naționalismului românesc. Ceeace e, până la un punct, explicabil. Sunt suflete sclerозate. Dar ceeace trebuia, cu sau fără voie, să înțeleagă, este că nimeni nu-i chiamă; nici o nevoe nu așteaptă leacul competenței lor. Să rămână deci deoparte. Politică nu se mai face. Se face Istorie.

Rezultatul priceperii lor, acesta este: Dezastrul Țării sfărțecate. Imi aduc a-minte, cum își luau, pe rând, răspunde-rea. Unde sunt răspunzătorii?...

Dacă au fost de bună credință, sunt datori, astăzi, să mărturisească un crez într'u eretarea păcatelor...

Minunea Invierii Neamului Verde, care este chiar Neamul Românesc cel ade-vărat, a venit odată cu toamna. Codrii și-au desbrăcat vestmântul. I-au împru-mutat tineretului și într'o bună zi cerul românesc a răsunat de cântece. Brazilii au pornit pe drumurile Țării, cântând: „Cu fruntea sus”...

Și, ca prin farmec, încrederea a reve-nit și inimile au crescut ca niște bolți.

Oamenii necesari s'au arătat îndată, ca în toate vremurile grele. Ei au răsărit dintre ostracizații de ieri. Este caracte-ristic pentru regimurile defuncte, acest fapt al prigoanei până la exterminare, pornită împotriva celor ce au văzut drept, descifrând destinele, au strigat și n'au fost auziți.

Neamul Românesc este azi mobilizat.

Comanda acestei armate a Neamului în-treg, o are un ostaș glorios: Generalul Ion Antonescu. Gândul lui e spada care despică toate potrivnicile; vorba lui e scurtă, — numai cât este necesar ca gân-dul pe care îl tălmăcește să nu plesneas-că. Aș zice că Generalul nu vorbește, ci desvăluie; ridică în lumină, să vadă și orbii, marile adevăruri, marile nedrep-tăți și marile soluții.

El nu cunoaște decât lupta și lupta lui nu cunoaște decât biruința...

Alături de el — expresie a sufletului tânăr — e Comandantul Mișcării Legio-nare, Horia Sima.

L-am văzut și l-am ascultat o singură dată. Dar am înțeles atunci că ocupă lo-cul de Comandant al Mișcării Legiona-re, printr'un predestin. Așa cum stă scris la Carte, el nu a fost ales, ci consacrat.

El simți cum se ține, credincios și atent, cu un pas în urma uriașei umbre sfinte...

Și întregul tineret îi ascultă cuvântul, ca pe o poruncă de dincolo... De acolo de unde vor veni deapuro: poruncile; de acolo unde a mers bucuros acela care s'a răstignit pentru izbăvirea Neamului Ro-mânesc; de-acolo de unde etern, deasu-pra tuturor, veghează Căpitanul...

GHERGHINESCU VANIA

ca în ultimelē două decenii, punând stavilă acestor instincte fără frâu, atunci scrisul maghiar exprimă o desamăgire nestăpănită ce se concretizează în trăsăturile negativiste ale dezdăcinatului, lipsit de patrie și de orice credință, dornic să pună capăt, prin sinucidere, unei vieți fără scop și fără rost.

Se desprinde, din această constatare, o surprinzătoare afinitate structurală a sufletului maghiar cu cel evreesc. Stă-

pânit de aceeași permanentă agitație, oricând inclinat spre violențe, el nu poate avea decât efecte negative și nu poate constitui decât un factor perman-ent de destrămare al alcătuirilor colec-tive. Nereușind să ajungă la un armonic chilibru sufletec, nu poate decât pro-duce dezagregarea bazinului dunărean, așa cum a făcut-o în cursul evoluției isto-ricе. Pentru că, în antagonismul polar al sufletului său colectiv, se resfrânge

caracterul oligarhic al societății ma-ghiare.

Acest caracter oligarhic, al alcătuirii sale de stat, este moștenirea fatală, pe care extensiunea teritorială dispropor-tionată a regatului medieval a lăsat-o poporului maghiar, spre a-l urmări ves-nic cu obsedanta ei nostalgie, ca blestemul secesiunea iudaică, zăvorindu-i por-țile viitorului.

C. SASSU

Minte și inimă românească

Complexitatea geniului

Am făcut zilele acestea o descoperire personal foarte surprinzătoare și plăcută: o carte mică, ultimul număr aparut din acele delicate și încântătoare broșuri cartonate și multicolore ale colecției „In-sol-Bücherei”. Ea poartă titlul: „Goethe-Desemne” și cuprinde 24 desene colorate ale marelui scriitor german. Da, poate că mulți, ca mine, nu știau până acum: Goethe, acest polyvalent spirit, a pictat și a desenat. Iar desemnurile lui sunt uimitoare ca siguranță artistică, stăpânire a mijloacelor tehnice și mai ales ca sensibilitate și actualitate în sens contemporan al cuvântului a acesteia. Și aceste desene mi-au accentuat încă odată vechiul aspect al problemei complexității geniului.

Într-adevăr, geniul nu este niciodată unilateral. Desigur că Homer, sau aedul care urta numele acesta, nu a fost numai un poet, ci avea și un accentuat talent de compozitor muzical și de virtuoz executant totodată. Dante n'a fost numai creatorul epocii moderne creștine, ci și un poet liric și un cap politic. Renașterea italiană e plină de asemenea genii plurale: Leonardo da Vinci e pictor, arhitect și om de știință, primul care concepe ideea aviației așa cum a fost ea realizată azi: Michelangelo e un pictor, un sculptor, un arhitect și un poet, egal de mare în toate cele patru activități ale sale. Dar Shakespeare, pentru Anglia, nu e un geniu multilateral, egal de mare în teatru ca scriitor, ca actor și regizor, dar și mare poet liric? Pentru Franța, geniul lui Victor Hugo este caracteristic, manifestându-se în toate genurile literare și chiar în desene!

De aceea, bucuria mea a fost mare când am întâlnit această latură necunoscută încă mică a activității lui Goethe. Acest spirit creator de o dărnice rară, a scris literatură în toate genurile, fecundându-le pe toate cu o egală vigoare și creând în fiecare operă de durată: și în poezie și în proză, în lirismul de toate categoriile, în balada epică, în roman, în dramă, în nuvele și în critică. Tot el a fost un gânditor și un om de știință, ocupându-se cu optica și scriind cărți savante și creând teorii subtile și valoroase, cum este aceea a fenomenului original. Iată că acest om era în stare și de a crea plastic.

Evident că desenurile sale nu sunt deschideri noi de drumuri în istoria plastice. Dar ele depășesc în orice caz mediocritatea. Aupra lor s'ar putea scrie un studiu amplu și din ele se pot deduce o sumă din caracterele sufletești ale autorului. În felul cum rezolvă Goethe problemele desenului, în linia personală a acestuia, se relevă încă odată prospețimea care face din fiecare creație a sa o capodoperă.

E aceasta o dovadă desigur că geniului îi este indiferent modul în care se manifestă religiozitatea noastră creștină este

festă. Materialul este numai un pretext. Desigur că o serie de împrejurări servesc pentru a-l înclina pe creator spre un fel sau altul de exprimare. Însă o altă serie l-ar putea înclina spre cel total altul. E foarte probabil că Goethe ar fi putut deveni în pictură tot atât de mare pe cât a fost în dramă sau poezie lirică și ar fi dat capodopere asemănătoare lui Faust. De ce totuși nu a stăruit și a ales calea literaturii ca manifestare principală? Acei care i-au studiat viața, vor fi înțelegând din împrejurările ei determinante care l-au dus acolo. Pe mine mă farmecă și mă preocupă doar atât:

Să observ că sufletul geniului este complex, că el cuprinde toate virtualitățile de manifestare și că orice mijloc îi este bun pentru a-și exterioriza prea plin-

ul conținutului sufletesc. Și că nu depinde decât de foarte puțin ca un mare scriitor să fie mare pictor sau invers.

Ce minunate sunt acele desemnuri ale lui Goethe, liniile simple și vibrante totuși ale unui peisagiu în care un orașel se oglindește într-un râu, în care un castel se străvede discret dintre copaci sau în care se ridică în contururi frânte ruinele Palatinului, sau liniile atente, academice în care e prinsă o figură feminină, sau acelea fine și subiective care interpretează somnul alteia! În ele iubesc și creația desprinsă de persoana creatorului, dar și admirabila unitate și forță plasmuitoare a geniului, multilateral în exteriorizările sale, dar pretutindeni egal cu sine.

OCTAV ȘULUȚIU

Muzica instrumentală în biserica românească

Sfânta Scriptură, care cuprinde toate cărțile sfinte într-un mănunchiu, numit: „Biblia”.

Ea cuprinde după cum știm Testamentul Vechiu și Testamentul Nou, cel dintâi cu 49 cărți, începând de la Geneză — cele 5 cărți ale lui Moise (Pentateuhul), cărțile lui Samoil, Cronica (Paralipomena), Psalmii lui David, Cărțile prorocilor, Cântarea cântărilor lui Solomon.

Pe urmă Testamentul Nou cu evangheliile, epistolele sfântului apostol Pavel, cărțile sobornicești ale sfinților apostoli și Apocalipsul sfântului apostol și evanghelist Ioan.

Am înșirat aici — nu fără rost — diversele părți componente ale Bibliei, cari desigur sunt prea bine cunoscute, ca să dăm ocaziunea oricui să recitească din aceste texte sfinte oricari părți privitoare la teza noastră.

Trebue să mărturisim și chiar să anticipăm că oriunde deschidem Biblia aflăm numai texte repetite într-o formă sau într-alta, cari confirmă existența și practica diferitelor instrumente muzicale în serviciile religioase ale bisericii creștine, începând de la alăută, flaut, harpă, chitară, trâmbițe, psaltirion, orgă, până la fluer.

Dar să lăsăm să urmeze aceste texte, cari au luminat și luminează omenirea în toate manifestările ei spirituale și materiale — de veacuri — și cari vor călăuzi neamul omenesc, până la sfârșit.

În a treia carte a lui Moise Leviticul Cap. 23, 25 aflăm „Sărbătoarea trâmbițelor”, când domnul grăind lui Moise, i-a zis: „În luna a 7-a ziua întâia a luni să vă fie zi de odihnă, sărbătoarea trâmbițelor și adunare sfântă să aveți”.

Aceasta era ziua de bucurie și la „sărbătorile voastre — zisa Domnul către Moise, să trâmbițați din trâmbițe și la jertfele voastre de mântuire” (cartea IV. Arithmi. Cap. X, 2 și 10; iar în alt loc:

„din trâmbițe vor suna preoții fiii lui A. Aron: aceasta-i pentru noi lege vecinică din neam în neam”. Cap. 10, 8.

Astfel grăesc primele cărți sfinte, cele ale lui Moise.

La vârsta de 30 ani, David este uns rege în Hebron, unde se adunară toate semințiile lui Izrael, cu cari David încheie legământ înaintea Domnului și prăznuind aducerea chivotului „David și toți fiii lui Izrael cam la 70.000 cântau înaintea Domnului din tot felul de instrumente de lemn, de chiparos, din harpe, din psaltire, din timpane, din fluere și chimvale”. (Cartea II-a a regilor, cap. VI, 5 și Cronica Paralipomena, cap. 13, 8).

Regele David îmbătrânind, a făcut rege peste Izrael pe fiul său Solomon, când, adunându-se s'a făcut număratoarea leviților și s'a aflat numărul lor la 38.000. După rânduirea lor — câteva mii pentru lucrul la casa Domnului, alte mii să fie judecători și scriitori, iar alte mii să fie portari, alege „patru mii să preamărească pe Domnul în unelte muzicale, pe care el le făcuse pentru lauda” (Paralipomena I, cap. 23, 5).

Astfel se făceau pregătirile pentru zidirea Casei Domnului, pe care o înălță Solomon fiul lui David după porunca Domnului în Ierusalim pe muntele Marea, unde se arătase Domnul lui David. Marele sior înălțat, după ce duseră chivotul și cortul în biserică, urmă sfințirea ei cu pompă mare și multă mulțime „când leviții cântăreți cu toții îmbrăcați în vison și cu țimbale, psaltirioane și chitare, au stătut în partea de răsărit a jertfelnicului și împreună cu ei au stat 120 de preoți cari trâmbițau din trâmbițe”. (Paralipomena, cap. 5, 12).

Și tot aci cronica arată cum regele David făcuse aceste unelte de cântare, ca va lauda pe Domnul. (Ibid cap. 7, 6).

Răspunsul precis însă la întrebarea noastră, pentru rânduelile cântării de

laudă, pe cari le aducem Domnului, îl găsim în cei 151 psalmi ai lui David:

„Lăudați pe Domnul cu harpa, în psaltire cu 10 strune” (ps. 32) „Domnul s'a suit în sunete de trâmbițe” (ps. 46), „Deșteaptă-te alăută și psaltire și voiu deștepta zorile” (psalmi 56).

Și mai departe: „Înainte mergeau cei ce cântau din gură, în urmă veneau cei ce cântau din instrumente, iar la mijloc fecioarele din timpane ziceau” (psalm 67), „Cântați cântece, luați harfa și chitara cea dulce la vers” (ps. 80), „cântați Domnului din alăută. Cântați-i cântece din harfa și din gură. Sunați din trâmbițe și din corn și scoateți strigăte de bucurie înaintea Domnului împărat” (ps. 96).

„Lădați-l în sunete de trâmbițe cu lira și cu harpa cu tobe, cu cântări din strune și din fluere, cu țimbale armonioase, cu țimbale răsunătoare, toată suflarea să laude pe Domnul” (ps. 150).

„Măinile mele au făcut organul și degetele mele au întocmit psaltirionul” (ps. 151).

În evangheliile, în faptele apostolilor, epistolele sfântului apostol Pavel etc., în cari predomină problemele credinței în sine, nu aflăm texte îndrumătoare în materia pe care o tratăm, dar nici texte contrare cu cele pe cari le aflăm în Testamentul Vechiu.

Deasemenea, în canoanele sfinților apostoli a sinoadelor ecumenice și a sfinților părinți, în canonul 75 al sinodului 6 ecumenic aflăm îndrumarea de felul cum să se cânte în biserică. Și în urmă în canonul 53 al sinodului local din Laodicea aflăm opreliștea pentru creștini ca mergând la munți să cânte în organe ori să joace, ci modest să cîneze ori să prânzească precum se cuvine creștinilor.

Din textele înșirate mai sus, avem deplina credință, că muzica instrumentală în biserica creștină poate fi întrebuintată în serviciul liturgic, nefiind la mijloc nici o opreliște din punctul de vedere al textelor de legi bisericesti sau din punctul de vedere al cuviinței, a atențiunii și umilinței, a cucerniciei și a evlaviei, cu care creștinii trebuie să-și înalțe cântările lor în biserică, spre mărirea lui Dumnezeu, nu putem vedea motivele pentru cari muzica instrumentală ar putea fi respinsă din biserica de rit oriental românească.

În începuturile care s'au făcut în această direcție și până aci în biserica noastră, nu putem să vedem altceva decât un progres în arta mai înaltă superioară, pe care spiritul cucernic al omenirii o duce jertfă la altarul Domnului.

Marele mitropolit Andrei Șaguna, în comentariile cu cari însoțește canoanele bisericii, ne arată drumul spre o desăvârșire cât mai mare a cântului bisericesc când spune (pag. 147): „Cântărețul să se refină a cânta prin nas și după niște apucături vechi, cum sunt tereremurile, și altele (Levit. cap. 15 v. 30).

Desigur, că oameni ai bisericii noastre, cu mai multă competență teologică, dogmatică și superioară în cunoștințele de tradiție, scrieri și literatură bisericească, vor putea da o contribuțiune mai prețioasă în problema deschisă.

Noi am fost în credință, că manifestările repetite de până aci, trebuiau să formeze obiectul unei tratări și expusă opiniilor fie pro, fie contra, cari toate nu pot să aibă alt scop decât întărirea credinței noastre strămoșești.

Dr. JOE GHERMAN

Enciclopedia Cugetarea

O nouă enciclopedie românească

de HORIA STANCA

Să recunoaștem: spiritul nostru enciclopedic, acea dorință de a aduna și categorisi într-o carte toate detaliile de interes pentru cele ce trăesc și se afirmă în lume și în viață, n'a fost niciodată suficient de activ pentru a se concretiza în opere de mare extensiune și de mare prestigiu. Motivarea, dacă vrem să o găsim, este destul de facilă dacă considerăm pe deoparte extraordinara răbdare necesităată de o operă de proporții, răbdare care lipsește din structura noastră internă, și pe de altă parte pregătirea specială enciclopedică cu desăvârșire absentă din preocupările noastre culturale.

Cu toate acestea, cu toate aceste două deficiențe, odinioară mari, astăzi ceva mai diminuate, am avut în trecut câteva încercări de a cuprinde în enciclopedii toate manifestările de spirit care au ridicat pe oameni și faptele lor din anonimatul penibil al vieții de rând, pe culmile unde se cucerește gloria. Evident, n'am ajuns să concurăm niciodată acele splendide serii de lexicoane Brockhaus, Meyer sau Larousse, cari au rămas și în

propriile lor literaturi unice. Am izbutit în schimb, fiind seamă de anumite proporții și în special de o multă prețioasă înregimentare a noastră în concertul mondial de cultură, să dăm la lumină câteva remarcabile încercări de enciclopedii. Aci, ne grăbim să remarcăm că în Ardeal — unde o influență spirituală germană aducea cu sine și o mai largă înțelegere pentru necesitatea difuzării culturii, unde o burghezie abia înfiripată căuta, din spirit de emulație, să se pună la curent cu toate datele culturale cari încercau de prestigiu burghezia germană conlocuitoare — alcătuirea unei enciclopedii n'a fost lăsată la libera decizie a unuia sau altuia dintre intelectualii români de acolo, ci a fost ridicată la valoarea unei probleme naționale de care se ocupa însăși Asociațiunea angajată în luptă pentru literatura și cultura poporului român. Astfel, sub propria ei egidă, Asociațiunea a scos la lumină în anii 1898, 1900 și 1904 cele trei succesive volume mari ale Enciclopediei lui Corneliu Diaconovich, enciclopedie rămasă, după părerea noastră, cea mai completă

până astăzi la noi.

Concepută și realizată în alte planuri apare tot în Ardeal, tot la Sibiu și comitent cu Enciclopedia lui Diaconovich, cealaltă mare enciclopedie — de astă dată cu referințe speciale pentru luptele de desrobire — celebra Cartea de Aur în 8 volume mari a nedreptățitului nescor al scrisului ardelean Teodor Păcățianu.

O a treia mare operă enciclopedică, în strictul înțeles al unei enciclopedii, va apare tot în Ardeal — în Clujul românesc — la 1950 sub titlul „Minerva”. Cuprins într-un singur volum și selecționat cu multă îngrijire de un comitet de scriitori în frunte cu regretatul profesor Al. Pteancu, materialul component al Enciclopediei Minerva, deși incomplet, aduce totuși reale servicii necesității informative a oricărui intelectual român.

Anii trecuți abia, după aproape un deceniu de la ultima enciclopedie ardeleană, se realizează în București, din inițiativa și sub egida Fundațiilor Regale, o operă enciclopedică de mari proporții. Alcătuită după principii cu totul deosebite de cele ale enciclopediilor anterioare, Enciclopedia României își categorisește materialul pe volume de specialitate. Astfel au apărut până acum 4 volume cuprinzând după cum urmează: vol. I și II viața politică și administrativă a Statului, vol. III și IV viața economică. Din această enciclopedie, a cărei apariție a

început anul trecut, urmează să mai apară vol. V și VI destinate vieții culturale a României.

O enciclopedie proaspătă, revenind la vechiul și tradiționalul sistem al construcției pe date alfabetice, a scos săptămânile trecute sub egidă proprie editura „Cugetarea” a d-lui Georgescu-Delafras. De aci enciclopedia își va purta și numele: Enciclopedia Cugetarea.

Dacă până acum enciclopediile noastre, minus cea a lui Teodor Păcățianu — de altfel cu totul detașată din înțelesul dat enciclopediilor — au fost alcătuite din colaborarea mai multor autori, purtând, prin urmare, și semnele unei vădite varietăți de tinută, enciclopedia actuală, scrisă în întregime de d. Lucian Predescu, elimină aceste deficiențe prin însuși faptul de a fi fost operă d-sale exclusivă. Așadar, meritul inițial al Enciclopediei Cugetarea va fi tocmai această perfectă unitate de stil și de tinută subliniată de autoratul unic al d-lui Lucian Predescu. Un al doilea avantaj de unitate îl constituie cadrul autohton în care este realizată această enciclopedie. Pentru că nicăiri d. Predescu nu depășește frontierele românești pentru a culege date și a informa pe cititor. Găsim deci în opera d-lui Predescu aproape exclusive detalii din viața noastră românească.

Pusă în serviciul ideii de a prezenta în infățișarea lor reală, toate energiile ro-

Mai multă înțelegere pentru lumea nevoiașă

Brașovul are câteva întâietăți despre care nu s'ar putea spune, că are motive să se bucure. Și cea mai importantă din această — oarecum tristă celebritate — i-o aduce scumpetea, această excesivă scumpete, care îngrozește pe omul sărac, osândit totuși să trăiască aici.

Natural, explicațiile sunt multe și felurite. În primul rând, aceste amețitoare urcușuri ale prețurilor le provoacă continua aglomerare de oameni, suprapopulația Brașovului, prin faptul existenței atâtor mari industrii. Apoi, orașul nostru este și o seducătoare stațiune climaterică, unde în fiecare anotimp năvălește un număr considerabil de vizitatori, cari bineînțeles au cu ce plăti și dau oricât de mult.

Pentru lumea nevoiașă, mai ales aceștia din urmă, le provoacă o existență tare întunecată și necăjită. Omul acesta umil și încărcat de familie și griji, nu va putea niciodată cumpăra la prețul pe care vizitatorul sosit pentru o lună sau pentru mai puțin, e dispus să-l dea. De aici, necesitatea creării unor anumite feluri de alimente și articole de consumație, denumite de tip popular, care sunt de o calitate și la un preț oarecum potrivit pungei săracului.

Pentruca această măsură să fie într'adevăr de folos celor cărora e destinată, se presupunea și din partea negustorilor cari dețin asemenea articole de consum, o perfectă cinste profesională. Trebuia — așa după cum se specifică în fiecare ordonanță — ca el să aibă în permanență și în cantități suficiente asemenea feluri de marfă. Acestea, mai ales, trebuiau respectate.

Ce se întâmplă de cele mai adeseori? Oriunde ai intra, indiferent din ce magazin ai vrea să obții asemenea alimente, fie măcelărie sau mezelărie, fie alte asemenea prăvălii, răspunsul e invariabil același: „S'a terminat, nu mai avem”. Iar omul nevoiaș este silit să cumpere ce găsește și care, așa de rar, se potrivește cu prețurile înscrise pe ordonanța de maximalizare.

Ceeace lipsește aici, după cum scriam că lipsește și în ceeace privește felul organizării așa ziselor cantine muncitorești, este mentalitatea. Lipsa aceea de înțelegere a negustorului privind funcția socială care o are.

Un negustor nu trebuie să creadă că, de vreme ce el se îmbogățește și trebuirile îi merg, poate să fie mulțumit. Nu. El este obligat să se străduiască a căuta să fie de folos tuturor claselor de consumatori, fiecărui client, indiferent de posibilitățile lui de plată. Fiecaruia să-i ofere marfa pe care este în stare să o cumpere. Acesta a și fost rostul înființării mărfurilor de tip popular.

Negustorii vor trebui să înțeleagă aceste lucruri. Ei trebuie să-și revizuiască apucăturile. O mentalitate veche și îngustă: „ai bani cât îți cer pe marfa care o am, bine; dacă nu, sănătate bună. Eu nu pot să țin marfă după pofa fiecăruia”, trebuie să dispară.

În fiecare compartiment de activitate trebuie să se instaurze cinstea. Cinstea și omenia.

In Ardealul celălalt...

Pe muchea Feleacului dinspre Cluj, de cum s'arată zorile până noaptea târziu, stau înșiruiți sute de bărbați, femei și copii, adormecând cu privirea zărite, în așteptarea celui drag. Până nu se lasase frigul, mulți petreceau noaptea acolo, vestind cu focuri mari prezența lor pe graniță și însemnând cu limbi de flăcări brăul nedreptății cu care a fost incins peste miiloc trupul nefericitului nostru Ardeal. Feleacul stă acum afundat în întunerec. Numai luminile Clujului își mai fac loc prin beznă, oprindu-și licărirea pe tabla dela „cotitura morții”, pe care stă scris: „România”.

Am stat deunăzi pe dealul Feleacului așteptând zadarnic o veste dela cei rămași în străini. Dincolo de graniță, o bătrână gârbovită de povara anilor, își aștepta feciorul, mototolind în colțul năframei răvașul. Tresăria oridecâteori se apropia cu pași apăsați și cu fața crispată de răutate, grănicerul ungar. Era a doua zi de când tot aștepta și merindea din traistă era pe sfârșite, iar puterile începuseră să i se sleiască.

Gândurile ni s'au împreunat și deodată ne-am trezit vorbind despre multe toate.

Era de pe valea Someșului Mare. Feciorul ei, „domnișor avocat”, nu-l mai văzuse din vară, de când scăpase pe zece zile în concediu. I-a scris patru scrisori și nu s'a putut răbda să nu-i spuie și o leacă de adevăr intrinsece. Poate că de aceea nu le-a primit, căci de bună seamă le-au oprit poștașii unguri. Au și cercat-o jendarii cu pene de cocos, în două rânduri, răscolindu-i toată casa: după aceea s'au dus bombănind. Se vede treaba că nu aflaseră ce căntau.

I-am pus întrebări multe, poate prea multe cu slabele ei puteri, despre cum trăiesc oamenii acolo. Mi-a răspuns la toate, oprindu-și în răstimpuri durerea în gâtlee și lacrimile în colțul năframei.

Învățătorul din sat a fost ridicat în puterea nopții și dus nu se știe unde. În locul lui a sosit un copilăndu care a spus că este împuternicit să fie director. A doua zi a chemat la sfat întreg satul. Având jandarmii de față, a întrebat cu glas tare, în limba lui:

„Care dintre voi nu vrea să-și dea copiii la școala maghiară?” Oamenii s'au codit, au cumpănit întrebarea, iar unul mai isteț a prins viclenia și i-a răspuns: Eu!

În noaptea care a urmat, îndrăznețul a fost ridicat de-acasă și dus pe armele învățătorului. De spaimă, în toate satele, când trimisul stăpânirii mai pune o asemenea întrebare, toți tac, ceeace înseamnă că nimeni nu se împotrivesc.

Satele sunt cufundate în întunerec. În întunerec sufletec, căci nu le mai merg foi și în întunerecul adevărat, lipsind cu desăvârșire petrolul. Oamenii s'au întors la opaișurile cu seu și-i sârbătoare mare, când, din întâmplare, mai răzbate până la ei „Tribuna Ardealului”, singu-

rul ziar românesc care apare în Ardealul ocupat, lupfând cu cele mai cumplite greutăți.

Printre rândurile acestui ziar, cu toată vigilența cenzurei, se strecoară geamătul de durere ale fraților osândiți să-și petreacă zilele vieții în întunerec.

„Cremă lumină”, — scrie un confrate în ultimul număr al Tribunei Ardealului, — și cerând lumină, ne gândim la gând și slovă românească. Ne gândim la ceeace ne lipsește cu desăvârșire... Se împlinesc trei luni de când, pe aici, afa- de de acest modest opaiș — Tribuna Ardealului — ce pâlăce zilnic, și o gazetă ce se aude că apare zilnic la Bistrița-Năsăudului, altceva nu se poate citi românește. Alte ziare, reviste, cărți sau orice fel de slovă românească, ferită a Sfântului să vezi! Toate librăriile și depozitele au fost golite, ca prin minune, de tot ce era românesc. Doar, pe la unii anticari, vânzătorii de vechituri, mai poți afla câte-o hârtoagă românească, dosită prin colțuri după alte cărți neromânești, pe care fi-o arată și vinde pe furis!”

În Ardealul celălalt, trudnica durere a înstrăinării se împreună cu beznă lipsei de slovă românească. Stăpânirea maghiară se folosește de cele mai diavolesti mijloace pentru a stoarce ultima rezistență națională a țăranilor români. În vremea aceasta, un parlamentar ungar, cu o îndrăzneală ce nu poate fi găsită decât numai în sânul acestui neam sălbatec, ridică dela tribuna parlamentului glas de protestare împotriva „chinurilor la care sunt supuși cei 500 de mii unguri din România”, cărora le-au fost suspendate toate publicațiunile, lăsând să apară o fipiică guvernamentală în limba maghiară la Timișoara.

Față de singurul ziar românesc care apare la Cluj, în România doar 24 de publicațiuni maghiare! Față de toate samavolățiile și chinurile la care sunt supuși și azi frații noștri din Ardealul celălalt, ușurii de aici se bucură de toate libertățile, sfidând și batjocorind în repetite rânduri proverbia noastră bună-tate.

Închidem în inimi durerea pentru toate păfimirile lor, părăsind nădejdea unei îmbunătățiri a soartei, cu toate promisiunile răsunătoare ale contelui Teleki, făcute peste hotare. Dacă a încetat exodul populației expulzate de unguri, să nu ne facem iluzii în a crede că vor înceta apucăturile lor atavice.

Poate că este bine așa! Apăsările atâtor veacuri au oșelit puterea de rezistență a Ardealului înstrăinat, căci din beznă spirituală, ce nu poate fi împrăștiată de unguri în Ardealul celălalt decât cu neștiință și cu lipsă de înțelegere a realităților, nu poate ieși decât lumina biruinței.

Ungurii trebuie să știe că „zorile se ivesc întâi acolo unde noaptea a fost mai adâncă”.

G. P.

INFORMAȚIUNI

Dr. DUMITRU GALDAU, fost medic primar radiolog la Spitalul central din Oradea, și-a deschis laboratorul de radiologie (diagnostic, terapie) în strada Virgil Onișiu Nr. 4 (lângă liceul Saguna). Consultațiuni dela 9—12 și 3—6.

Frații Orghidan, aducem la cunoștința tuturor cunoșcătorilor și prietenilor, că în ziua de 7 Dec. a. c., ora 11 a. m., se va oficia la Biserica de pe Tocile un parastas pentru bunul și neuitatul nostru Radu, la care vă invităm a lua parte.

Adunarea generală a corului muncitoresc „Stăruința”, cu sediul în Brașov, Str. Matei Basarab Nr. 13, a ales următorul comitet de conducere:

Kerekes Mor, strungar în fier, Brașov; Juhász Ștefan, tipograf; Kelemen Iosif, lăcătuș; Gal Augustin, lăcătuș; Dârstar Constantin, zidar; Orban Iuliu, croitor; Bozsoki Iosif, lăcătuș; Tănase Ioan, turnător în fier; Moșoiu Zosim, turnător în fier; Tóth Iosif, turnător în fier.

Prin încheierea Tribunalului Brașov, Secția I-a de sub No. 5136/1940, s'a dispus publicarea în „Monitorul Oficial” a acestei decizii.

HORIA STANCA

Muncitorul asigurat social

Ce valoare și cum s'a aplicat legiuirea privind asigurările sociale ale muncitorului în vremurile trecute, le cunosc fiecare din acei cari, cotizând sau având în vre-un fel o legătură cu Casa asigurărilor sociale, s'a convins cu fiecare dată de diferența uriașă ce exista permanent între ceeace trebuia să fie și ceeace era această instituție realmente. Vor fi fost pe alocuri — cazuri foarte izolate — unde, acell care era chemat să dea o mână de ajutor asiguratului muncitor, o făcea cu acea tragere de inimă, cu acel larg înțeles sufletesc, care rezidă în însăși spiritul care a condus la elaborarea unor asemenea legiuri.

Știm. Nimeni sau prea puțini vor fi aceia cari nu vor fi respectat orarul lucrului, cari să nu fi semnat hârțile sau te miri ce alte forme. Deasemenea aproape întregimea funcționarilor și angajaților Casei asigurărilor au dat mâna lor de lucru pentru împlinirea datoriei pentru care erau plățiți. Gestiuurile, toate socotelile vor fi fost deasemenea foarte exacte, minușios calculate și executate capitol cu capitol.

Creдем însă că acestea toate au fost prea puțin. Tot lucrul acesta la un loc, nu a putut și nici nu va fi în putere nici odată să împlinescă rostul asigurărilor sociale, și tot ajutorul pe care muncitorul și respectiv orice cotizant îl așteaptă și are dreptul să-l pretindă dela ea.

Iată de pildă — și cine scrie aceste rânduri a fost azi de zile asigurat și a căutat să beneficieze de drepturile cari decurgeau din această calitate — cum se făceau, în majoritatea cazurilor, consultațiile: la ora indicată, medicul consultant se prezenta la ambulator. Sala plină. Se știe îndeobște că pentru o vizită medicală sunt necesare cel puțin 10 minute — ne gândim la maladiile interne. Ce putea să facă medicul în fața a 25—30 de bolnavi cari trebuiau vizitați într-o oră sau și mai puțin. Era necesar ca lucrul să se facă la repezeală, de mână-ială. Adăugați timpul necesar pentru întocmirea rețetelor, sfaturile pentru luarea lor și va conveni fiecare în a recunoaște, că numai treabă cu bună socoteală nu se putea face. Apoi lipsa de medici sau graba altora, întârzierea în eliberarea medicamentelor dela farmacia, care la rândul lor erau supraaglomerate, toate acestea au condus — și era foarte firesc — la nașterea unei neîncredere, la acea atmosferă deșpre care orice muncitor își poate spune.

Dar ceeace a zorit acest fel de-a fi privită o instituție care este a lor, a muncitorilor, a fost acea continuă reclamă lăbărfată care se făcea în jurul ei, și asta, cu osebire în vremurile trecutului regim.

S'a vorbit atunci despre atâtea îmbunătățiri ale legii, despre pensii de retrageri și bătrânețe și despre atâtea alte lucruri așa de frumoase și încurajatoare pentru muncitorii asigurați și cari nu au devenit realități. Sau dacă au fost traduse în fapt, erau cu totul altceva.

Așa se explică neîncrederea, lipsa de nădejde pe care asigurații o au pentru casa lor de necazuri.

Designr, într-o Românie a muncitorului legionar, această stare de lucruri va trebui să înceteze. De acum înainte, o simplă datorie împlinită — așa de mântuială — nu va mai trebui să existe. Această neîncredere într-o instituție de atât de capitală importanță pentru viața muncitorului, trebuie să dispară și să facă loc încrederei solide, de nădejde, a fiecărui angajat cotizant. Și asta mai ales, întrucât pentru asigurarea lui, el varsă lunar atâtea bani cari trebuiesc, într'un fel sau altul, să-i fie folositori atât lui, cât și alor săi.

Iar pe deasupra acestora toate, va trebui să se reverse din toate inimile cari au grija sănătății și ocrotirii claselor muncitorești, valul acuprins al dragostei și îmbărbătării legionare, așa după cum a vrut Capitanul

CGNST. P. TAUS

GRAND
HOTEL LAFAYETTE
BUCUREȘTI
CALEA VICTORIEI 11
Cel mai bun și confortabil
HOTEL AL CAPITALI
— Prețuri moderate —
358 1—0

mânești cari au contribuit la îmbogățirea sau afirmarea patrimoniului nostru național”, enciclopedia Cugetarea își selecționează materialul după stricte date obiective. O idee, un om, o faptă, sunt înglobate în enciclopedie numai în măsura în care prezența lor se justifică printr'o valoare excepțională. Deasemenea figurează în enciclopedie, numai în funcție de notorietatea lor, anumite date din mișcarea noastră istorică, culturală, literară, publicistică, ziaristică, folklorică, precum și din viața noastră militară, religioasă, juridică, economică, medicală, tehnică, științifică și artistică. Asociați cu elemente din muzica, pictura, sculptura, arhitectura, dramaturgia și celelalte activități ale spiritului național, aceste date se înserează în vasul material răsfrat pe fișe alfabetice în 50.000 de titluri și în aproape 1000 de pagini distribuite în trei coloane culese cu petiț.

Calitatea fundamentală a operii d-lui Lucian Predescu este însă dată de faptul că în cronologia datelor enciclopedia nu se oprește undeva pe parcursul timpului, ci ajunge până în miezul marelui sbucium al actualității. Astfel descoperim într'o addendă amănunțită, alături de prezentarea eroilor și martirilor legionari, în frunte cu o impresionantă detaliere biografică a Capitanului, toate datele de seamă cari definesc actualitatea noastră românească.

Enciclopedia Cugetarea ne prezintă așadar o frescă reală și complectă a neamului românesc dela începuturile sale și până astăzi. Oameni din toate ramurile de activitate se întălnesc aici alături de orașe, sate, cătune, cetăți, locuri istorice, mănăstiri, tratate, războaie, ranguri boeresti. Cărțile iau loc alături de ziare, reviste, opere clasice, pseudonime, inițiale etc. Numeroase planșe și clișee risipite în enciclopedie se adaugă în coloritul tehnic al paginilor cu amprenta lor de viață reprodușă în imagini.

Totul în Enciclopedia Cugetarea este bine întocmit, frumos înfățișat. D. Lucian Predescu are prin urmare toate drepturile să se felicite de a fi realizat în condițiuni excelente o enciclopedie românească devenită cu atât mai necesară, cu cât enciclopediile anterioare nu mai răspundeau nevoilor actuale de informație. În acest sens, Enciclopedia Cugetarea se instalează în afară de orice critică și în fruntea tuturor celorlalte opere literare ale actualității ca o carte de însuflețire națională, ca un monument de gând și faptă românească.

A 66-a săptămână a războiului

Pe uscat, în aer și pe mare forțele armate ale puterilor Axei au continuat operațiunile încununând cu noi succese toate acțiunile întreprinse

În aceeași măsură în care cresc forțele în jurul blocadei Angliei, crește și presiunea escadrelor aeriene împotriva insulei asediate. În această săptămână aviația germană a continuat atacurile asupra Londrei și centrelor industriale și porturilor din sudul și centrul Angliei. În afară de aceasta, ca revanșă pentru atacul împotriva München-ului, aviația germană a distrus centrul industrial Coventry și ca revanșă pentru atacul împotriva cartierelor locuite din Hamburg, Bremen și Kiel, aviația germană a distrus al doilea centru industrial Birmingham. Asupra fiecăruia din aceste două orașe au fost aruncate peste 500 de tone de bombe grele și bombe incendiare. Dar și atacul împotriva Londrei a fost unul dintre cele mai puternice, căci însăși presa engleză recunoaște numărul de 500 avioane care au sburat deasupra Londrei. Au fost atacate porturile Liverpool și Southampton și o serie de aeroporturi, dintre care în special cele dela Marham, Norwich-Latton și Cranwell. La Dover avioanele de picaj au distrus postul de radiodifuziune.

REAȚIUNEA ENGLEZĂ

În noaptea de 4 spre 5 Decembrie, englezii au întreprins un atac mai puternic împotriva Berlinului. 6 avioane au fost doborâte însă imediat după trecerea coastelor, 12 încă înainte de a ajunge la Berlin și altele 6 au fost doborâte deasupra Berlinului. Un nou atac asupra Berlinului, a fost mai slab. Trei nopți de-a rândul ținta atacurilor aeriene engleze au format-o orașele Hamburg, Bremen și Kiel. Englezii au bombardat o serie de localități din nordul Franței, fără a obține vre-un succes deosebit. În această săptămână inamicul a pierdut pe frontul german 41 de avioane. Germanii au pierdut 26 de avioane.

Englezii sunt foarte neliniștiți de avioanele grele de bombardament germane de mare distanță, care exercită blocada deasupra Atlanticului pe o distanță de 500 până la 700 de km. la vest de Irlanda. În această săptămână aviația germană a scufundat 65.000 de tone și două submarine de 45.000 de tone. Minarea porturilor engleze a continuat. Inamicul a pierdut un vas de așezat mine și 19 vase comerciale. Un torpilor și 9 vase comerciale au fost greu avariate.

RAZBOIUL DIN GRECIA

În Grecia italienii au întreprins o mare activitate de recunoaștere, însoțită de atacuri puternice aeriene asupra pozițiilor inamice. Încercarea grecilor de a pătrunde în liniile italiene a eșuat. Lupte grele au loc în sectorul Corița—Calibachi. La Corița grecii au pierdut o întreagă formație de cavalerie. Englezii au încercat în ziua de 3 Decembrie să debarce în insula Gaidar din Dodecanes; au fost însă respinși.

Aviația italiană a bombardat în Grecia insula Corfu, Laris, Argostoli, aeroportul dela Florina, portul Suda din Creta și baza navală Navarinos. Englezii au bombardat în sudul Italiei Bari, Monopoli și Brindisi. Ei au încercat să sboare în noaptea de 3 spre 4 Decembrie deasupra coastei apusene italiene.

OPERATIUNILE DIN AFRICA

În nordul Africii au avut loc ciocniri puternice între coloanele motorizate de ambele părți la sud de Sidi Barrani, care s'au terminat cu succesul coloanei motorizate italiene, susținută de aviație. Aviația italiană a bombardat zilnic Alexandria, Marsa Matruk și obiectivele militare dealungul Canalului de Suez. Englezii au bombardat Sidi Barrani, el Mactila, Sollum, Berdia, Tobruc, Derna și Bir Sofasi.

În răsăritul Africii n'au avut loc operațiuni însemnate. Aviația italiană a bombardat Marsa Matruk și obiectivele militare dela Aroma, Cascim și Ghirba. Englezii au atacat cu aviația o serie de

obiective militare italiene fără a obține un prea mare succes. În această săptămână pe frontul italian englezii au pierdut 53 de avioane, italienii 5.

ACȚIUNILE PE MARE

În Marea Mediterană, la Alexandria, aviația italiană a torpilat un crucișător englez de tipul lui „Leander” și un vas comercial. Ulterior s'a dovedit că în ca-

nalul sicilian, în noaptea de 2 spre 3 Decembrie submarinele italiene au torpilat un vas de luptă englez de tipul lui „Ramilies” de 29.000 de tone și un vas port avion tip „Illustrious”.

În Marea Roșie aviația italiană a scufundat un vas comercial. Un crucișător englez a bombardat în Erytreia vasul „Dante” și a încercat să atace portul Mogadiscio. În Atlantic un submarin italian a scufundat un torpilor inamic.

Reprezentările teatrului „Luptă și Lumină” din Brașov

Brașov, 7. — În ziua de 14 Decembrie a. c., teatrul „Luptă și Lumină” va da în sala „Reduta” o singură reprezentație la orele 20, cu premiera „Blana de Biber” de Gerhard Hauptmann.

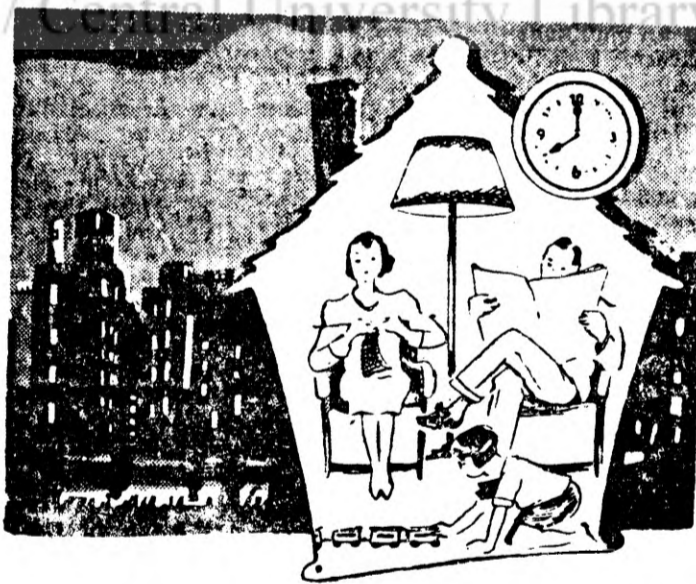
La orele 16.30 se va da o reprezentație pentru copii cu piesa „Micul Lord”.

Biletele s'au pus în vânzare la Inspe-

toratul Muncii Brașov, str. Nicolae Iorga Nr. 24, în orele de birou.

Se atrage în mod categoric atențiunea publicului că spectacolele încep precis la ora anunțată, după care nu se mai poate intra în sală.

Copiii sub 15 ani nu sunt primiți la spectacolul de seară.

Serile de iarnă sunt lungi...

Buna dispoziție în căminul nostru depinde în mare măsură de luminat. Acesta trebuie să fie agreabil și intens pentru a nu ne strica vederea. Securile TUNGSRAM, umplute cu gazul nobil KRYPTON, sunt soarele în casa noastră. Ele radiază o lumină albă și intensă, la un consum de curent extrem de redus.

TUNGSRAM
KRYPTON

PRODUS DE:

FABRICA ROMÂNEASCĂ DE SECURITĂȚI

TUNGSRAM S.A.R. BUCUREȘTI

Cumpărați dela Toma Constantinescu

cel mai mare magazin românesc de ceasornicărie, bijuterie și optică, cadourile cele mai frumoase pentru

Sfintele Sărbători

Le găsiți aci cu prețurile cele mai reduse Executăm orice reparațiuni de ceasornice de precizie, bijuterii etc.

Toma Constantinescu
ceasornicar, bijuterie, optică
Piața Libertății No. 7
TELEFON 11 39

Cum se percepe impozitul proporțional de 6%

Brașov, 7. — Se știe că impozitul proporțional de 6% prevăzut de art. 14 § 13 din legea timbrului, pentru vânzările de mărfuri curente ale comercianților și industriașilor constatate prin facturi, se percepe prin anulare de timbre speciale în modul arătat de art. 27 din legea timbrului.

Ministerul Finanțelor a fost deseori solicitat ca prin derogare dela dispozițiile art. 27 din legea timbrului, să aprobe plata impozitului proporțional la facturile de valoare mai mare, prin viză, la ghișeul Ad-tiei Financiare.

Aceste doleanțe fiind întemeiate, deoarece din punct de vedere practic este greu de lipit și anulat timbre de factură în valoare mai mare — uncori de câteva zeci de mii de lei — la facturile de valori considerabile și pentru a veni în ajutorul comercianților și industriașilor, Ministerul Finanțelor dispune ca, pe viitor, impozitul proporțional de 6%, la facturile în valoare de peste 5.000.000 lei, să se perceapă prin viză, adică plata să se facă în numerar la ghișeul Ad-tiei Financiare.

În felul acesta, timbrul de factură nu va fi întrebuițat pe viitor decât până la valoarea de lei 50.000.

Popularizarea literaturii științifice și de specialitate în „Luna cărții cehe”

În luna Decembrie a. c., se va organiza în Cehia și Moravia o „Lună a cărții cehe”, al cărei scop este propagarea cărților bune cehești. Anul trecut această acțiune a avut un mare succes. Au fost organizate în total 512 expoziții, care au fost vizitate de 1.260.000 de persoane. Unele din aceste expoziții au fost completate de expoziții de artă.

Anul acesta „Luna cărții cehe” va fi organizată deasemenea în toate orașele din Cehia și Moravia și se va da o atențiune deosebită în special popularizării literaturii de specialitate și științifice.

Părintele Moța

(Continuare din pag. 1-a)

truca să ne vedem primele șire în paginile „Libertății”. Și cu câtă dragoste ne încunjura Părintele. Cei mici alergam spre casa Păr. Moța ca spre o biserică, în care să ne spovedim.

Iar bucuria ne era și mai mare când aveam prilejul să-l vedem în costum național pe Arhanghelul părintelui, pe Ionel, la care priveam cu ochii mari ca la un Făt-Frumos.

Prin inima lui au trecut toate năzuințele acestui colț de țară și de inima lui s'au izbit toate durerile și suferințele poporenilor.

Preot adevărat, după rânduiala lui Melhisedec, mâna dreaptă a ierarhului dela Sibiu, care pentru lupta lui cea bună l-a ridicat la rangul de stavrofor (purător de cruce), vajnic apărător al drepturilor neamului său în fața stăpânirii străine, ca și a celei înstrăinate, apostol al scrisului din Ardeal, adevărat părinte sufletesc al credincioșilor săi. Părintele Moța este, pe lângă toate acestea ctitorul Ardealului Legionar.

În această familie de preot s'a croit stilul nou de viață românească.

Întreagă viața lui e o pildă grăitoare de adevărat slujitor al lui Dumnezeu, iar plecarea lui dintre noi un măreț sfîșit de soare.

Mai ales preoțimea poate fi mândră că din rândul ei s'a așezat o astfel de viață a temeliei României noi, legionare.

Administrative

Suntem înfrunțați că un individ se prezintă în numele ziarului nostru, în magazine și la persoane particulare, cerând publicațiuni și abonamente.

Facem cunoscut că singurul autorizat de noi să încaseze sume de bani, contra

chitanță de culoare verde, semnată de administrație, se legitimează Dumitru Lungu.

Oricine s'ar prezenta afară de d-sa în numele gazetei, rugăm să înștiințeze imediat organele poliției.

Filmul zilei

Cinema „Axa” (fost Royal) ȘARJA MORȚII

După un roman de R. Kipling, filmul cu care cinematograful „Axa” pornește la drum, are calități de film pe care le întâlnești odată sau de două ori într-o stațiune.

... În Anglia secolului trecut, doi copii, depășind sentimentele copilăriei sunt siliți să se despartă totuși... Își mărturisesc planurile: ambii doresc să devie pictori. După mai mulți ani Dyck (Ronald Colman) ia parte, în Sudanul englez, la o luptă împotriva indigenilor. Este rănit în frunte, deasupra ochiului. Părăsind armata, călătorește. Călătorește și pitează. Un prieten al său de la Londra, căruia îi încredințează câteva desene pentru a fi expuse, îi telegrafiază să se întoarcă în metropolă. Aici, expoziții, succes și celebritate. Întâlnește prietena lui din copilărie, care nu a putut să răzbească în înălțimile celebrității. Din această cauză nici nu vrea să se apropie de el. Acesta însă o caută pretutindeni. Între timp, din cauza răniilor de la frunte, vederile îl părăsesc. Rămâne orb. Prietena lui se întoarce acum, dar îl socotește nebun, întrucât acesta îi arată o pânză care fusese spintecată de fata pe-i fusese model. Rămâne iarăși singur. Se întoarce în Sudan și acolo în mijlocul

deșertului, moare conducând un alt atac al cavaleriei...

Rolul principal îl deține R. Colman, care mai ales în episodul orbirii are o expresivitate de joc care mișcă profund. În rolul feminin, Ida Lupino. Un film de acțiune și profunde frământări sufletești. Un film care impresionează și rămâne.

C. T.

Școala de dansuri moderne

La 5 Decembrie 1940 — școala de dansuri moderne a d-nei

Homrodî Erna

anunță că începe al 2-lea

Curs de dans

în sala „Gewerbeverein” (Asociația meserașilor) din Brașov, Bdul Reg. Ferdinand 6, la orele 9 seara.

Doritorii se pot înscrie în fiecare seară între orele 7—9 la adresa de mai sus.

ȘTIRI LOCALE

Sport pe gheață. Societatea de Patinaj din Brașov își va deschide terenul de patinaj în zilele acestea. Dacă doriți ca copiii Dv. să patineze, trebuie să se înscrie membri la Societatea de Patinaj. Terenul de patinaj va fi deschis numai pentru copiii membri. Informațiunile la casa Societății la Școala săească de gimnastică, începând de la 7—15 Dec., orele 10—12 și 17—20. — Conducătorul sportului de patinaj.

*

Frații Orghidon aduc la cunoștință că parasatul va avea loc mâine, Duminecă, în locul și la ora anunțată pentru Sămăntă.

Mica publicitate

De inchiriat 3 camere, bucatărie, baie, etc., în Str. Avram Iancu Nr. 45 și 4 camere, bucatărie, baie etc., în Str. Crucii Nr. 44. Informații în Calea Victoriei Nr. 35. Telefon 3153. 215 1—6

De inchiriat o prăvălie în Strada Gării No. 40. 423 1—3

De inchiriat o prăvălie în poziție bună și locuință în Satulung. Informațiuni la ziar. 423 1—3

Cununie

De Sf. Nicolae s'a celebrat cununia religioasă a camaradului Camil Gr. Ionescu cu d-ra Steliana Pandelescu. Nuni au fost camarazii Ovidiu Clonțea și Nicolae Trămbițașu. Au asistat între alții camarazii Tr. Marian, șeful org. jud., dir. G. Clonțea, dr. Badiu, șeful Ajutorului Legionar, Ion !Bucur, șeful Secției Metrom-Farola din C. M. L., Oancea, secretarul Asoc. Legionare a funcționarilor financiari din loc, etc. — Dorim tinerilor căsătoriți numai fericire.

Către Ferate Locale din Brașov

a înființat o secție de expediție și camionaj sub denumirea

„EXPEDITORUL”

realizând astfel prima întreprindere românească de acest gen în Brașov. Se recomandă în sprijinul întreprinderilor românești. Sediul este în Str. Regele Carol 37 etaj I. Telefon 2037 1—3

Scritorii de ocazie

„Dacă mintea ta nu te ajută să așterni pe hârtie ceea ce inima ta crede ori sufletul tău frământă, lasă locul tău altuia. Căci cele scrise de tine fac mai mare pagubă decât dacă gândul tău s'ar pierde în tine însuși fără a mai vedea lumina scrisului”.

Astfel le spunea venerabilul părinte Moța „scritorașilor” care ieșiseră după război, în presa românească de pretutindeni, „ca ciupercile după ploaie”.

Timp de 22 de ani, cetitorul a fost osândit să suporte lecțiile și opiniile tuturor celor care, din mândria de a-și vedea numele tipărit în gazetă, se făceau ziaristi și îndrumători de opinie publică. Sau a tuturor celor ce, isgoniți din școală ori certați cu cartea, se refugiau sub haina „ziaristului”, care nu cerea diplomă și mai puțină înțelepciune.

Acești oameni au stropit cu noroi prestigiul presei, aceasta ajungând odioasă omului de omenie. Vor trebui să treacă mulți ani, pentru ca adevărata presă și adevăratul ziarist să poată recâștiga încrederea opiniei publice, încredere de care s'au bucurat ctitorii și marii înaintași ai presei ardelenice.

În afară de ziaristi de profesie pomeniți mai sus, există scriitorii de ocazie sau colaboratori, cari bombardează publicațiunile cu produsul foarte dubios al minții lor, cerând să se publice sau intervenind printr'un prieten ori cunoscut, în acest scop. Publicațiunile serioase, conduse de oameni pregătiți, aruncă la coș aceste manuscrise fără a le băga în seamă. Cele conduse de „directori” apropiați în cultură și în modul de a scrie de acești scriitorii de ocazie, publică tot ce primesc și astfel se răspândește neconștient acea otrăvă tipărită, îmbolnăvind sufletele cetitorilor. Din nefericire, „organe” de acestea apar încă multe la noi. Apariția lor va fi însă reglementată în timpul cel mai apropiat, când se va stabili selecțiunea pentru delicata misiune de îndrumător al opiniei publice.

La numai câteva zile după apariția primului număr al „Gazetei Transilvaniei” în duh legionar, redacția foii a fost asaltată de zeci și zeci de manuscrise, autorii cărora cereau răsplată și autoritar să se publice, deoarece fac parte din „generația biruinței”.

Vestim dintru început pe scriitorii aceștia și pe toți aceia cari nu au chemarea să țină condeiul în mână, să se lăpede de ambiția de a fi scriitori. Timpul pierdut scriind zadarnic, îl pot folosi în meseria lor, în locul în care sunt puși, iar dacă fac parte din „generația biruinței”, cu atât mai vârtos sunt chemați să pună umărul pentru ca Biruința, definiția Biruinței, să vie cu un ceas mai de vreme.

„G. Tr.”

PARATE DE RADIO

BLAUPUNKT

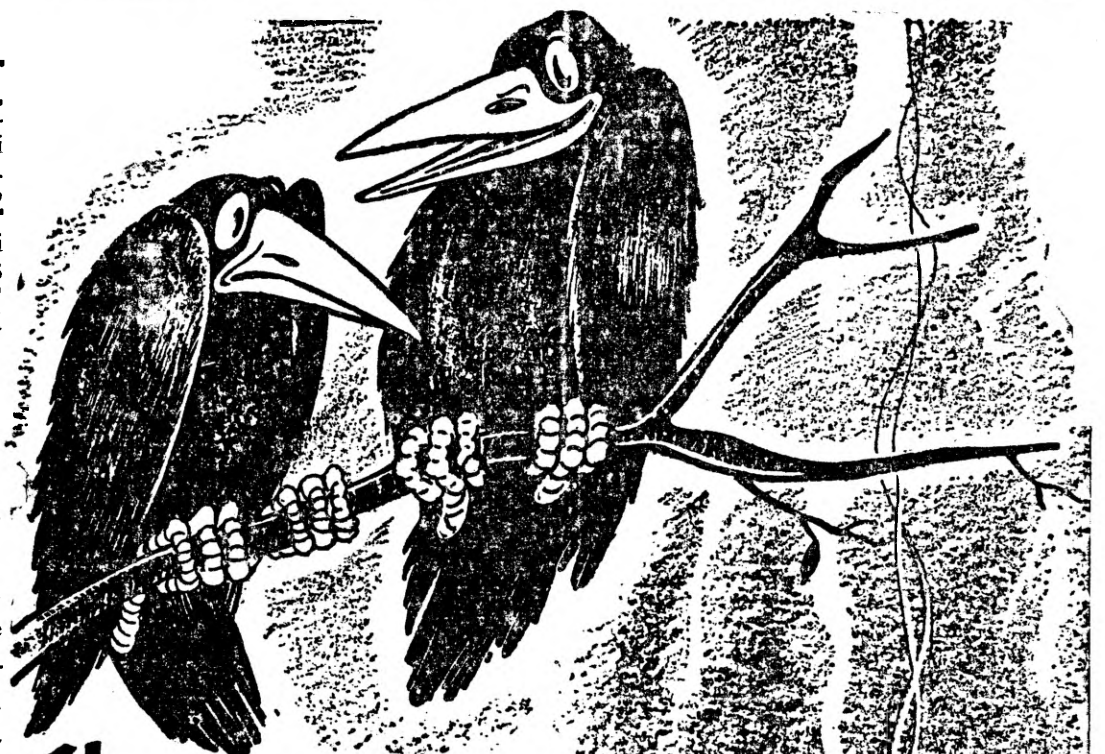
ȘI ÎN RATE LUNARE LA:

ION I. MIRCAN

STRADA VOEVODUL MIHAI No. 27

475

3—9

Vine iarna...

LAS' SA VIE
C'AM UN LOZ
LA LOTERIE!

LOTERIA DE STAT

IMPARTE LA 15 DECEMBRIE 39 MILIOANE

TRAGEREA LOTERIEI MATCĂ SE FACE CU MÂNA.

Publicul este invitat să ia parte la solemnitate în sala Fundației Carol I din Piața Palatului Regal

APARATE DE RADIO

marca A E G și Körting

au sosit

Demonstrația prin

TOTELECTRIC” S. A.

Strada Regele Carol 59

TELEFON 1739

Vânzare în rate lunare

